

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα **η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η πατρίδα 450 εκατ. ανθρώπων με διαφορετικά εθνοτικά, πολιτιστικά και γλωσσικά υπόβαθρα.** Τα γλωσσικά πρότυπα των ευρωπαϊκών χωρών είναι πολύπλοκα-διαμορφωμένα από την ιστορία, τους γεωγραφικούς παράγοντες και την κινητικότητα των ανθρώπων. Τη στιγμή αυτή, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει 20 επίσημες γλώσσες¹ και περίπου 60 άλλες αυτόχθονες και μη αυτόχθονες γλώσσες ομιλούνται σε ολόκληρη αυτή τη γεωγραφική περιοχή.

Ο όρος πολυγλωσσία αναφέρεται τόσο σε μία κατάσταση κατά την οποία πολλές γλώσσες ομιλούνται μέσε σε ένα ορισμένο γεωγραφικό χώρο όσο και στην ικανότητα ενός ατόμου να χειρίζεται πολλές γλώσσες. Αυτή καθαυτή η πολυγλωσσία αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της Ευρώπης με αμφότερες τις έννοιες.

Τα οφέλη από τη γνώση ξένων γλωσσών είναι αναμφισβήτητα. Η γλώσσα αποτελεί την δίοδο για την κατανόηση άλλων τρόπων ζωής που με την σειρά της δημιουργεί χώρο για διαπολιτισμική ανεκτικότητα. Περαιτέρω, οι γλωσσικές δεξιότητες διευκολύνουν την εργασία, τις σπουδές και τα ταξίδια ανά την Ευρώπη και επιτρέπουν διαπολιτισμική επικοινωνία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα πραγματικά πολυγλωσσο θεσμικό όργανο το οποίο προωθεί το ιδανικό μιας ενιαίας κοινότητας με μία ποικιλία πολιτισμών και γλωσσών. Για να εγγυηθεί τούτο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Νοέμβριο του 2005² την πρώτη ανακοίνωση της Επιτροπής που διερευνά τον χώρο της πολυγλωσσίας.

Οι τρεις κύριοι στόχοι της πολιτικής της Επιτροπής για την πολυγλωσσία είναι να ενθαρρύνει την εκμάθηση γλωσσών, να προαγάγει μια υγιή πολυγλωσσική οικονομία και να παράσχει στους πολίτες πρόσβαση στη νομοθεσία, στις διαδικασίες και στις πληροφορίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη δική τους γλώσσα.

Μεταξύ 5 Νοεμβρίου και 7 Δεκεμβρίου, 28 694 πολίτες³ στις 25 χώρες της ΕΕ καθώς και στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Κροατία και την Τουρκία, ερωτήθηκαν σχετικά με τις εμπειρίες τους και την αντίληψη που έχουν για την πολυγλωσσία στο πλαίσιο του Ευρωβαρομέτρου 64.3..

Στη συνοπτική αυτή παρουσίαση, η ανάλυση εστιάζεται σε τρία θέματα ως καθοριστικούς παράγοντες σε μια πολυγλωσσική κοινωνία:

- Ο μακροπρόθεσμος στόχος για όλους του πολίτες της ΕΕ να μιλούν δύο γλώσσες πέραν της μητρικής τους⁴
- Η δια βίου μάθηση γλωσσών αρχίζοντας από πολύ πρώιμη ηλικία⁵

¹ Οι επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η τσεχική, η δανική, η ολλανδική, η εσθονική, η αγγλική, η φινλανδική, η γαλλική, η γερμανική, η ελληνική, η ουγγρική, η ιταλική, η λετονική, λιθουανική, η μαλτέζικη, η πολωνική, η πορτογαλική, η σλοβακική, η σλοβενική, η ισπανική και σουηδική. Η ιρλανδική θα καταστεί η 21^η επίσημη γλώσσα την 1^η Ιανουαρίου 2007. Μετά την προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, η Ένωση θα λειτουργεί με 23 επίσημες γλώσσες.

² COM(2005)596: *Μια νέα Στρατηγική πλαίσιο για την Πολυγλωσσία*
<http://europa.eu.int/languages/en/document/74>

³ Σε κάθε χώρα, η έρευνα καλύπτει τον πληθυσμό ηλικίας από 15 ετών και άνω που έχει την ιδιότητα του πολίτη ενός εκ των κρατών μελών. Στις υπό ένταξη και στις υποψήφιες για ένταξη χώρες, η έρευνα καλύπτει πολίτες των χωρών αυτών καθώς και πολίτες των κρατών μελών της ΕΕ που κατοικούν στις χώρες αυτές, οι οποίοι έχουν επαρκή γνώση μιας από τις αντίστοιχες εθνικές γλώσσες για να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

⁴ COM(2003)449: *Η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας: Σχέδιο Δράσης 2004 - 2006*
http://europa.eu.int/comm/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_en.pdf

⁵ Συμπεράσματα του *Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης* του Μαρτίου 2002:

- Η σημασία της εκπαίδευσης

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ

Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολυγλωσσική με διττή έννοια: πολλές μητρικές γλώσσες ομιλούνται μέσα στον γεωγραφικό αυτό χώρο και ένα λογικό ποσοστό πολιτών γνωρίζει αρκετές γλώσσες. Πάντως, οι γλωσσικές δεξιότητες δεν είναι ισομερώς διαδεδομένες ανά την Ευρώπη και οι πολίτες της φαίνεται να χρειάζονται ενθάρρυνση για να μάθουν ξένες γλώσσες.

D48a Ποια είναι η μητρική σας γλώσσα;

ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ -ΑΝΑΦΟΡΕΣ % (ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΔΩΣΕΤΕ ΑΥΘΟΡΜΗΤΑ ΠΟΛΛΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)⁶			
	Γλώσσα κράτους(-ων), επίσημες γλώσσες που έχουν επίσημο καθεστώς στην ΕΕ⁷	Άλλες επίσημες γλώσσες ΕΕ⁸	Άλλες γλώσσες⁹
BE	Ολλανδικά 56%, γαλλικά 38%, γερμανικά 0.4 %	5%	3%
CZ	98%	2%	0.7%
DK	97%	2%	2%
DE	90%	3%	8%
EE	82%	1%	18%
EL	99%	0.2%	0.7%
ES	Ισπανικά 89%, καταλανικά ¹⁰ 9%, γαλικιανά ¹¹ 5%, Βασκικά ¹² 1%	1%	2%
FR	93%	6%	3%
IE	Αγγλικά 94%, ιρλανδικά 11%	2%	0.2%
IT	95%	5%	1%
CY	98%	2%	1%
LV	73%	1%	27%
LT	88%	5%	7%
LU	Λουξεμβουργιανά 77%, γαλλικά 6%, γερμανικά 4%	14%	0.8%
HU	100%	0.8%	0.6%
MT	97% Μαλτέζικα, 2% αγγλικά	0.6%	-
NL	96%	3%	3%
AT	96%	3%	2%
PL	98%	1%	1%
PT	100%	0.6%	0.1%
SI	95%	1%	5%
SK	88%	12%	2%
FI	Φινλανδικά 94%, σουηδικά 5%	0.8%	0.4%
SE	95%	5%	2%
UK	92%	3%	5%
BG	90%	0.4%	11%
HR	98%	1%	0.8%

⁶ Το ερώτημα επιτρέπει πολλαπλές απαντήσεις ήτοι οι απαντώντες μπορούν να αναφέρουν περισσότερες γλώσσες ως μητρική. Επίσης είναι δυνατή η επιλογή «δεν γνωρίζω». Με τον τρόπο αυτό τα ποσοστά γλωσσών που ομιλούνται σε μια χώρα ενδέχεται αθροιστικά να υπερβαίνουν ή να υπολείπονται το 100%. Απαντήσεις δίνονται αυθόρμητα και κωδικοποιούνται σε έτοιμο πίνακα.

⁷ Οι γλώσσες του κράτους που έχουν επίσημο καθεστώς σε μία χώρα. Οι επίσημες γλώσσες έχουν επίσημο καθεστώς σε ορισμένη περιφέρεια χώρας ή σε ολόκληρο το κράτος. Οι περιφερειακές γλώσσες που έχουν επίσημο καθεστώς στην ΕΕ είναι τα καταλανικά, τα γαλικιανά και τα βασκικά.

⁸ Η κατηγορία «Άλλες επίσημες γλώσσες της ΕΕ» περιλαμβάνει τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ που ομιλούνται σε μία χώρα όπου δεν είναι γλώσσες του κράτους.

⁹ Η κατηγορία «Άλλες γλώσσες» περιλαμβάνει μη αυτόχθονες γλώσσες και περιφερειακές /μειονοτικές γλώσσες που δεν έχουν επίσημο καθεστώς στην ΕΕ.

¹⁰ Η καταλανική προστατεύεται από το Καταστατικό Αυτονομίας της Καταλονίας (4/1979), που ορίζει ότι η καταλανική και η καστιλιανή είναι οι επίσημες γλώσσες στην Καταλονία. Ο Νόμος 7/1983 περί γλωσσικής ρύθμισης στην Καταλονία αντικαταστάθηκε με τον Νόμο περί γλωσσικής πολιτικής (Νόμος αριθ 1, 7 Ιανουαρίου 1998).

¹¹ Η γαλικιανή προστατεύεται από το Καταστατικό της γαλικιανής Αυτόνομης Περιφέρειας (1982), το οποίο ορίζει ότι η γαλικιανή και η καστιλιανή είναι οι επίσημες γλώσσες. Ο Γαλικιανός Νόμος Γλωσσικής Ρύθμισης (1983) προωθεί τη γαλικιανή σε όλους τους τομείς της κοινωνίας.

¹² Τα βασκικά προστατεύονται από το Καταστατικό της Αυτόνομης Περιφέρειας της χώρας των Βάσκων (1979), που ορίζει ότι η βασκική και η καστιλιανή (ισπανική) είναι επίσημες γλώσσες της χώρας των Βάσκων.

RO	95%	6%	0.7%
TR	93%	0.5%	7%

Δεν αποτελεί έκπληξη το ότι η μητρική γλώσσα της πλειονότητας των ευρωπαίων **είναι μία από τις κρατικές γλώσσες** της χώρας τους. Το 100% των Ούγγρων και των Πορτογάλων υποδεικνύουν την αντίστοιχη γλώσσα του κράτους τους ως μητρική τους γλώσσα.

Εντούτοις, μία μειονότητα που ομιλεί είτε **μία επίσημη γλώσσα της ΕΕ** διαφορετική της γλώσσας του κράτους ή **μία μη ευρωπαϊκή γλώσσα** ως μητρική έχει καταγραφεί σε κάθε χώρα όπου έγινε η έρευνα.

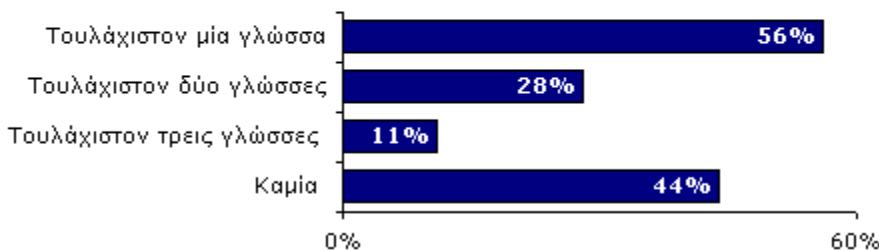
Το 14% των ατόμων που απάντησαν στο Λουξεμβούργο δηλώνουν ότι ομιλούν άλλη γλώσσα της ΕΕ πέραν μιας από τις τρεις γλώσσες του κράτους. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στην σημαντική πορτογαλική μειονότητα που κατοικεί στη χώρα (μητρική γλώσσα του 9%) και την παρουσία εκεί διεθνών οργανισμών. Στην περίπτωση της Σλοβακίας, το 10% των ατόμων που απάντησαν ομιλούν Ουγγρικά ως μητρική γλώσσα¹³.

Εάν εξετάσουμε γλώσσες εκτός ΕΕ, στη Λετονία και στην Εσθονία σημαντικό ποσοστό κατοίκων ομιλούν την ρωσική ως μητρική γλώσσα (26% και 17% αντίστοιχα), πράγμα κατανοητό για ιστορικούς και γεωγραφικούς λόγους. Το φαινόμενο αυτό διαπιστώνεται επίσης στην υποψήφια χώρα Βουλγαρία, όπου 8% των ατόμων που απάντησαν αναφέρουν την τουρκική ως μητρική τους γλώσσα.

Τέλος, για ορισμένους πολίτες της ΕΕ η μητρική τους γλώσσα είναι **η γλώσσα της χώρας καταγωγής τους εκτός της ΕΕ**. Αυτό παρατηρείται στις χώρες με παραδοσιακά μεγάλους μεταναστευτικούς πληθυσμούς όπως η Γερμανία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Το 56% των πολιτών των κρατών μελών της ΕΕ είναι σε θέση να έχουν μία συζήτηση σε άλλη γλώσσα εκτός της μητρικής τους. Το ποσοστό αυτό είναι κατά 9 μονάδες υψηλότερο σε σχέση με εκείνο που καταγράφηκε το 2001 στα τότε δεκαπέντε κράτη μέλη ¹⁴. Το 99% των Λουξεμβουργιανών, το 97% των Σλοβάκων και το 95% των Λετονών αναφέρουν ότι γνωρίζουν τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα.

D48b-d D48d Ποιες γλώσσες μιλάτε αρκετά καλά ώστε να λάβετε μέρος σε μια συζήτηση εκτός από τη μητρική σας γλώσσα;

¹³ Ο Νόμος περί των μειονοτικών γλωσσών εγκρίθηκε στην Σλοβακία στις 10 Ιουλίου 1999. Επιτρέπει τη χρήση των μειονοτικών γλωσσών στην δημόσια διοίκηση σε τοπικό επίπεδο, όπου τουλάχιστον το 20% της κοινότητας ανήκει σε μειονοτική ομάδα.

¹⁴ Standard EB 55.1 στη σελίδα: http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb55/eb55_en.pdf

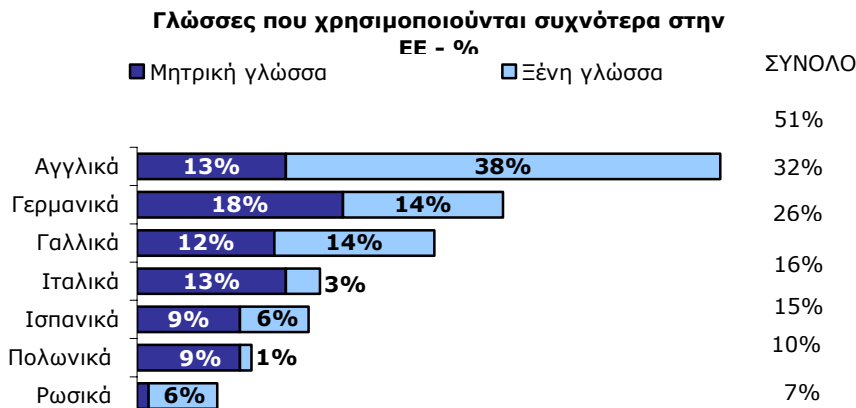
Σε ότι αφορά τον στόχο, κάθε πολίτης της ΕΕ να γνωρίζει δύο γλώσσες πέραν της μητρικής του, το **28% των ατόμων που απάντησαν δηλώνουν ότι ομιλούν δύο ξένες γλώσσες αρκετά καλά για να έχουν μια συζήτηση**. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στο Λουξεμβούργο (92%), στις Κάτω Χώρες (75%) και στη Σλοβενία (71%). Το 11% των ατόμων που απάντησαν αναφέρουν ότι χειρίζονται τουλάχιστον τρεις γλώσσες πέραν της μητρικής τους.

Ωστόσο, σχεδόν οι μισοί από τους ερωτηθέντες, 44%, παραδέχονται ότι δεν γνωρίζουν σχεδόν καμία άλλη γλώσσα πέραν της μητρικής τους. Σε έξι κράτη μέλη, η πλειονότητα των κατοίκων ανήκει στην ομάδα αυτή. Οι χώρες αυτές είναι η Ιρλανδία (66%), το Ηνωμένο Βασίλειο (62%), η Ιταλία (59%), η Ουγγαρία (58%), η Πορτογαλία (58%) και η Ισπανία (56%).

Τα αγγλικά παραμένουν η ευρύτερα ομιλούμενη ξένη γλώσσα ανά την Ευρώπη. Το 38% των πολιτών της ΕΕ δηλώνουν ότι διαθέτουν επαρκή δεξιότητα στην αγγλική ώστε να έχουν μια συζήτηση. Στις 19 από τις 29 χώρες όπου έγινε η έρευνα, τα αγγλικά είναι η ευρύτερα γνωστή γλώσσα εκτός της μητρικής, κάτι που ισχύει ιδιαίτερα στην Σουηδία (89%), τη Μάλτα (88%) και τις Κάτω Χώρες (87%).

Το 14% των Ευρωπαίων δηλώνουν ότι γνωρίζουν είτε γαλλικά είτε γερμανικά μαζί με τη μητρική τους. Τα γαλλικά είναι η ευρύτερα ομιλούμενη ξένη γλώσσα στο Ηνωμένο Βασίλειο (23%) και στην Ιρλανδία (20%) ενώ πολίτες της Τσεχικής Δημοκρατίας (28%) και της Ουγγαρίας (25%) γνωρίζουν καλύτερα την **γερμανική. Η ισπανική και η ρωσική συμπληρώνουν την ομάδα των πέντε ευρύτερα γνωστών γλωσσών εκτός της μητρικής**, με ένα ποσοστό 6% των ευρωπαίων πολιτών να γνωρίζει μια από αυτές.

Συμπερασματικά, οι κρατικές γλώσσες των πολυπληθέστερων κρατών μελών είναι, χωρίς αυτό να αποτελεί έκπληξη, οι ευρύτερα ομιλούμενες μητρικές γλώσσες ανά την ΕΕ, ενώ τα γερμανικά είναι η ευρύτερα ομιλούμενη μητρική γλώσσα (18%). Συνδυάζοντας τα αποτελέσματα αυτά με τις δεξιότητες σε ξένες γλώσσες, γίνεται αντιληπτό ότι τα **αγγλικά είναι σαφώς η περισσότερο χρησιμοποιούμενη γλώσσα στη ΕΕ με πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες (51%) να την ομιλούν είτε ως μητρική είτε ως ξένη γλώσσα.**

Συγχρόνως, αξίζει να σημειωθεί ότι, οι **γλωσσικές δεξιότητες είναι άνισα κατανεμημένες τόσο στον γεωγραφικό χώρο της Ευρώπης όσο και στις κοινωνικοδημογραφικές ομάδες.**

Λογικά οι καλές γλωσσικές γνώσεις διαπιστώνονται σε σχετικά μικρά κράτη μέλη με περισσότερες κρατικές γλώσσες, λιγότερο χρησιμοποιούμενες μητρικές γλώσσες ή «γλωσσική ανταλλαγή» με γειτονικές χώρες. Αυτό ισχύει παραδείγματος χάρη στο Λουξεμβούργο όπου το 92% του πληθυσμού ομιλεί τουλάχιστον δύο γλώσσες. Εκείνοι που ζουν σε χώρες της νότιας Ευρώπης ή σε χώρες όπου μια από τις σημαντικότερες ευρωπαϊκές γλώσσες αποτελεί μια γλώσσα του κράτους, φαίνεται να έχουν μέτριες γλωσσικές δεξιότητες. Μόνο 5% των Τούρκων, 13% των Ιρλανδών και 16% των Ιταλών χειρίζονται τουλάχιστον δύο γλώσσες πέραν της μητρικής τους.

Ένας «πολύγλωσσος Ευρωπαίος» είναι νέος, με καλή μόρφωση ή σπουδάζει ακόμη, έχει γεννηθεί σε χώρα διαφορετική της χώρας διαμονής του, χρησιμοποιεί ξένες γλώσσες για επαγγελματικούς λόγους και έχει κίνητρα για να μάθει. Κατά συνέπεια, φαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής κοινωνίας δεν απολαμβάνει τα αγαθά της πολυγλωσσίας.

Τέλος, **το επίπεδο κινήτρων για τους πολίτες της ΕΕ να μάθουν ξένες γλώσσες είναι μέτριο.** Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών, το 18% των πολιτών της ΕΕ αναφέρει ότι μαθαίνει ξένες γλώσσες ή βελτιώνει τις γλωσσικές δεξιότητες και 21% αναφέρει ότι έχει την πρόθεση να το πράξει κατά το επόμενο έτος. Με βάση τα αποτελέσματα αυτά, **περίπου 1 στους 5 ευρωπαίους μπορεί να περιγραφεί ως ενεργός σπουδαστής ξένης γλώσσας¹⁵, ο οποίος** έχει πρόσφατα βελτιώσει τις γλωσσικές δεξιότητές του/της ή προτίθεται να το πράξει μέσα στους επόμενους 12 μήνες.

Μόνο 12% των ερωτηθέντων βελτίωσαν τις γλωσσικές τους δεξιότητες κατά το παρελθόν και προτίθενται επίσης να το πράξουν κατά το επόμενο έτος, κερδίζοντας έτσι το καθεστώς του πολύ ενεργού σπουδαστή γλώσσας.

Οι τρεις παράγοντες που αναφέρθηκαν συχνότερα ως αποθαρρυντικά στοιχεία για την εκμάθηση γλωσσών είναι: έλλειψη χρόνου (34%), κινήτρων (30%), και κόστος μαθημάτων γλωσσών (22%). Τα καταγραφέντα κίνητρα που θα οδηγούσαν στη βελτίωση τις των γλωσσικών δεξιοτήτων καταδεικνύουν τα ακόλουθα ευρήματα: δωρεάν μαθήματα γλωσσών 26%, ακολουθούμενα από ευέλικτα μαθήματα που ταιριάζουν στο πρόγραμμα του καθενός 18%.

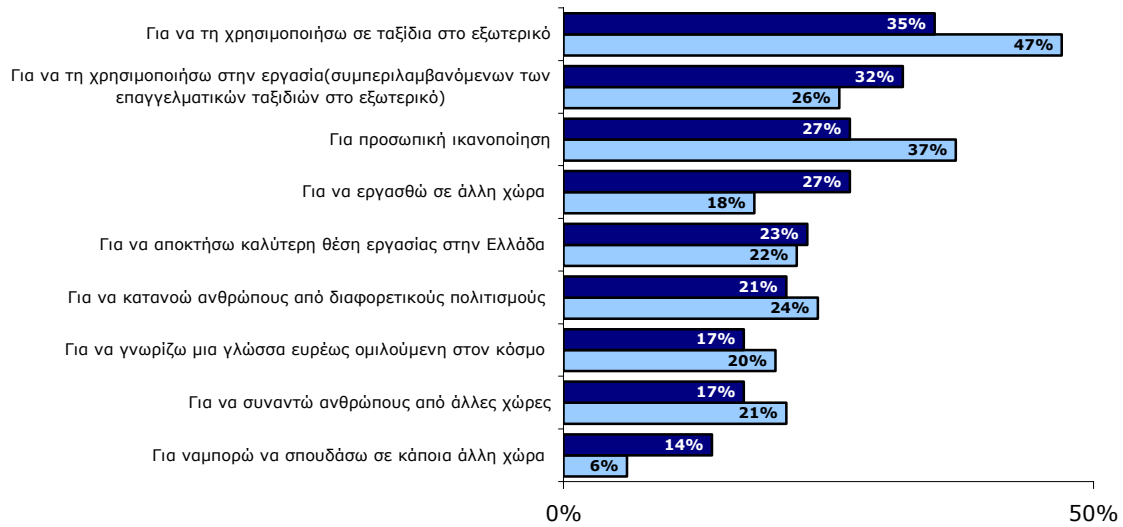
Σε ένα γενικότερο επίπεδο, **οι λόγοι για την εκμάθηση γλωσσών συνδέονται όλο και περισσότερο με πρακτικά οφέλη** όπως οι ευκαιρίες για χρήση των δεξιοτήτων στην εργασία (32%) ή στην εργασία στο εξωτερικό (27%) σε σύγκριση με τα αποτελέσματα προ τετραετίας. Εντούτοις, «λιγότερο σημαντικά» κίνητρα όπως η χρήση ξένων γλωσσών για τις διακοπές (35%) ή για προσωπική ικανοποίηση (27%) παραμένουν ακόμη σημαντικά.

¹⁵ Πολύ δραστήριος σπουδαστής γλώσσας = έχει αποκτήσει γνώση/βελτιώσει τις γλωσσικές του δεξιότητες κατά τα τελευταία δύο έτη **και** προτίθεται να το πράξει κατά τους επόμενους 12 μήνες, Ενεργός σπουδαστής γλώσσας = έχει είτε αποκτήσει γνώση/βελτιώσει τις γλωσσικές του δεξιότητες κατά τα τελευταία δύο έτη **ή** προτίθεται να το πράξει κατά τους επόμενους 12 μήνες, Μη-Ενεργός σπουδαστής γλώσσας = δεν έχει είτε αποκτήσει γνώση/βελτιώσει τις γλωσσικές του δεξιότητες κατά τα τελευταία δύο έτη **ούτε** προτίθεται να το πράξει κατά τους επόμενους 12 μήνες.

Q45 Ποιοι θα ήταν οι κύριοι λόγοι σας για την εκμάθηση μιας γλώσσας;

■ EB54.1/2001

■ EB 64.3/2005

ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

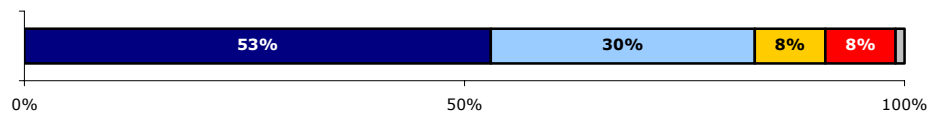
Η σημερινή κατάσταση θέτει σημαντικές προκλήσεις για το μέλλον σε σχέση τους στόχους που έχουν ορισθεί για μια ευρωπαϊκή πολύγλωσση κοινωνία. Μεταξύ αυτών είναι οι προκλήσεις για ανταπόκριση στην επιθυμία των πολιτών να μάθουν γλώσσες, κάλυψη των στόχων σε πολιτικό επίπεδο και επίτευξη του στόχου της «γλώσσας + δύο».

Κατά πρώτον, μεταξύ των ευρωπαίων υπάρχει σημαντική συναίνεση σε ότι αφορά τα οφέλη από τη γνώση περισσότερων γλωσσών. Το 83% των πολιτών των κρατών μελών θεωρεί ότι η γνώση ξένων γλωσσών είναι ή θα μπορούσε να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για αυτούς προσωπικά, περισσότεροι από το (53%) θεωρούν ιδιαίτερα χρήσιμες τις γλωσσικές δεξιότητες και μόνο 16% των ερωτηθέντων δεν αναγνωρίζουν τα οφέλη της πολυγλωσσίας.

Πρακτικά όλοι στη Σουηδία (99%), στην Κύπρο (98%) και στο Λουξεμβούργο (97%) αναγνωρίζουν τα πλεονεκτήματα, και στις χώρες με την χαμηλότερη υποστήριξη, την Πορτογαλία και την Ελλάδα, 3 στους 4 πολίτες θεωρούν χρήσιμες τις γλωσσικές δεξιότητες.

QA1 Πιστεύετε ότι το να γνωρίζετε άλλες γλώσσες εκτός από τη μητρική σας γλώσσα, είναι ή θα μπορούσε να είναι πολύ χρήσιμο, αρκετά χρήσιμο, όχι πολύ χρήσιμο, ή καθόλου χρήσιμο για εσάς προσωπικά;

■ Πολύ χρήσιμο ■ Αρκετά χρήσιμο ■ Όχι πολύ χρήσιμο ■ Καθόλου χρήσιμο ■ ΔΓ

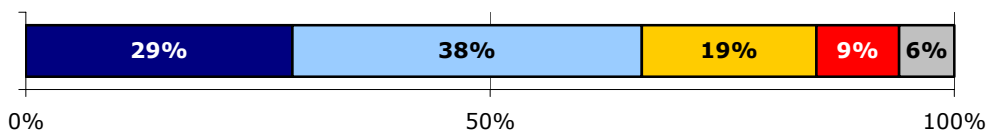

Αυτή η υποστήριξη εκτείνεται στο επίπεδο πολιτικής καθόσον το 67% ερωτηθέντων συμφωνεί με την άποψη ότι η διδασκαλία γλωσσών θα έπρεπε να αποτελεί πολιτική προτεραιότητα, ενώ το 29% συμφωνεί απόλυτα με την άποψη αυτή.

Στις 26 από τις 29 χώρες όπου έγινε η έρευνα το μεγαλύτερο ποσοστό πολιτών συμμερίζεται την άποψη αυτή. Αυτό φαίνεται ότι ισχύει ιδιαίτερα στις χώρες της Νότιας Ευρώπης όπου οι δεξιότητες στις γλώσσες θεωρείται επίσης μέτρια. Το 87% Κυπρίων και το 82% των Ελλήνων θα θεωρούν τη διδασκαλία γλωσσών ως πολιτική προτεραιότητα ενώ στην υποψήφια χώρα Κροατία (55% διαφωνούν) και στη Φινλανδία (53%) η πλειονότητα των πολιτών είναι αντίθετη προς την άποψη αυτή.

QA12.1 Παρακαλώ πείτε σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τα ακόλουθα: Η διδασκαλία γλωσσών θα πρέπει να αποτελεί πολιτική προτεραιότητα - % ΕΕ

■ Συμφωνώ απόλυτα ■ Τείνω να συμφωνώ ■ Τείνω να διαφωνώ

Τέλος, ο στόχος «μητρική γλώσσα+δύο» λαμβάνει την συγκρατημένη υποστήριξη των Ευρωπαίων, καθόσον το 50% αυτών συμφωνούν με την άποψη ότι ο καθένας στην ΕΕ θα πρέπει να είναι σε θέση να ομιλεί δύο γλώσσες πέραν της μητρικής του. Το 44% των ερωτηθέντων είναι αντίθετοι προς την άποψη αυτή. Τη στιγμή αυτή 28% των Ευρωπαίων αναφέρουν ότι είναι σε θέση να έχουν μία συζήτηση σε δύο ξένες γλώσσες.

Σε επίπεδο χώρας, υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις. Οι χώρες στην Νότια και Ανατολική Ευρώπη εμφανίζουν μεγαλύτερη τάση να υποστηρίξουν την δήλωση αυτή. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στην Πολωνία (75%), την Ελλάδα (74%) και την Λιθουανία (69%). Η Σουηδία (27%) και η υπό προσχώρηση χώρα Βουλγαρία (27%) έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά πολιτών που αποδέχονται την ιδέα να ομιλεί ο καθένας τουλάχιστον δύο γλώσσες πέραν της μητρικής του.

Ο στόχος αυτός προβλήθηκε για πρώτη φορά στη Βαρκελώνη το Μάρτιο 2002 από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων¹⁶ που τάχθηκαν υπέρ της διδασκαλίας τουλάχιστον δύο ξένων γλωσσών από πολύ πρώιμη ηλικία. **Ο στόχος αυτός έχει τεθεί σε μακροπρόθεσμη βάση και κατά συνέπεια η εργασία που έχει ήδη αρχίσει θα πρέπει να συνεχισθεί.** Έδαφος για υποστήριξη υπάρχει, καθόσον το 84% των Ευρωπαίων συμφωνεί ότι ο καθένας στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να ομιλεί μία γλώσσα πέραν της μητρικής του.

¹⁶ Συμπεράσματα του *Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης* τον Μάρτιο 2002: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/71025.pdf

Ερώτηση: Α11.4. Παρακαλώ πείτε μου αν τείνετε να συμφωνείτε ή τείνετε να διαφωνείτε με καθεμία από τις παρακάτω φράσεις

Δυνατότητα απαντήσεων: Όλοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να μπορούν να μιλούν δύο επιπλέον γλώσσες εκτός από την μητρική τους γλώσσα

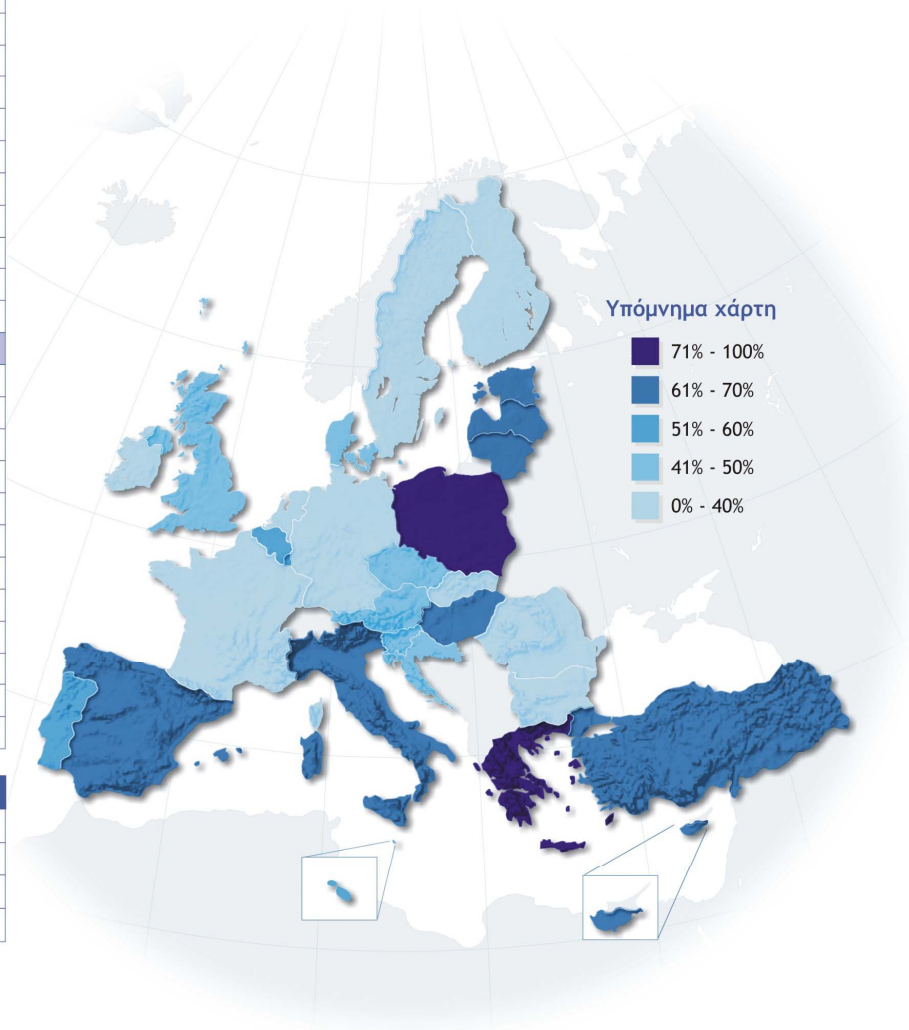
Απαντήσεις: Τείνω να συμφωνώ

Αποτελέσματα ανά χώρα

	Πολωνία	75%
	Ελλάδα	74%
	Λιθουανία	69%
	Κύπρος	68%
	Ουγγαρία	68%
	Ιταλία	66%
	Λετονία	64%
	Ισπανία	63%
	Εσθονία	62%
	Βέλγιο	60%
	Πορτογαλία	54%
	Μάλτα	54%
	Λουξεμβούργο	53%
	Ευρωπαϊκή Ένωση (25)	50%
	Δανία	48%
	Ηνωμένο Βασίλειο	48%
	Σλοβενία	47%
	Τσεχική δημοκρατία	45%
	Αυστρία	43%
	Φινλανδία	40%
	Γερμανία	36%
	Ιρλανδία	34%
	Κάτω Χώρες	33%
	Γαλλία	31%
	Σλοβακία	30%
	Σουηδία	27%

Άλλες χώρες

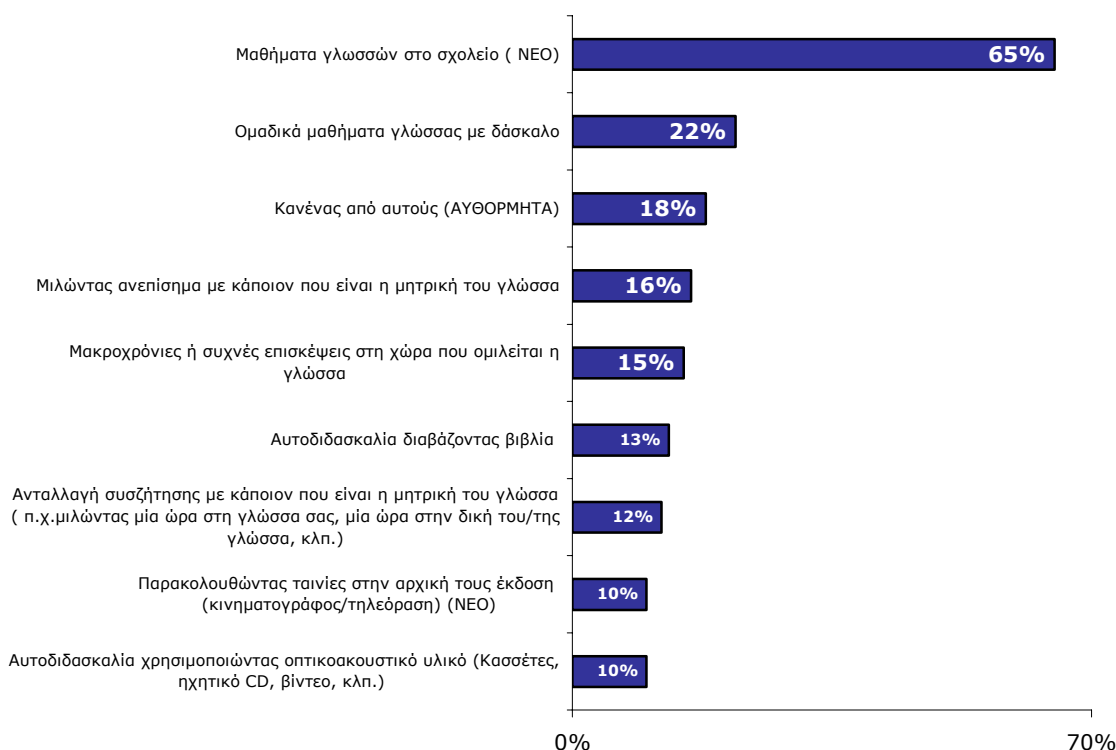
	Τουρκία	63%
	Κροατία	41%
	Ρουμανία	37%
	Βουλγαρία	27%

ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα εκπαιδευτικά συστήματα σε κάθε χώρα και οι μελλοντικές γενιές φαίνεται να έχουν κρίσιμη σημασία για την ανταπόκριση στις προκλήσεις της πολυγλωσσίας, καθώς ο Επίτροπος Ján Figel' (αρμόδιος για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση, τον Πολιτισμό και την Πολυγλωσσία) πιστεύει ότι, **"η σημερινή νέα γενιά θα συμβάλει πλήρως στον εμπλουτισμό της πολυγλωσσικής κοινωνίας της Ευρώπης"**¹⁷.

QA7a θα σας διαβάσω μερικούς τρόπους εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας. Παρακαλώ πείτε μου ποιους από αυτούς τους τρόπους έχετε ήδη χρησιμοποιήσει; - % ΕΕ

Οι Ευρωπαίοι μαθαίνουν γλώσσες στο σχολείο και ειδικότερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μία μεγάλη πλειονότητα, 65%, αναφέρουν τα μαθήματα γλώσσας στο σχολείο, ως τον τρόπο με τον οποίον έμαθαν ξένες γλώσσες. Όταν ερωτηθούν που βελτίωσαν τις γλωσσικές τους δεξιότητες, το 59% των ερωτηθέντων αναφέρει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το 24% την πρωτοβάθμια. Στην πράξη, **για πολλούς Ευρωπαίους, το σχολείο φαίνεται να είναι ο μόνος τόπος όπου μαθαίνουν ξένες γλώσσες.**

Σημαντική συναίνεση επικρατεί μεταξύ των Ευρωπαίων ως προς τη σημασία που έχει η εκμάθηση ξένων γλωσσών για τους νέους. Το 73 % των πολιτών της ΕΕ αναφέρει τις ευκαιρίες για καλύτερη θέση εργασίας ως τον κύριο λόγο για τους νέους για να αποκτήσουν γνώση άλλων γλωσσών πέραν της μητρικής τους,

¹⁷ Ανακοίνωση τύπου για την Ευρωπαϊκή Ημέρα των Γλωσσών, 26 Σεπτεμβρίου 2005
<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1179&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=fr>

ακολουθούμενοι από 38% των ερωτηθέντων να δηλώνει ότι κίνητρο για τους νέους για να μελετήσουν γλώσσες είναι η εν γένει θέση που κατέχει μια γλώσσα.. **Πρακτικά ουδείς (0,4%) θεωρεί ότι δεν είναι σημαντικό για τους νέους να αποκτήνουν γλωσσικές δεξιότητες.**

Η πλειονότητα των Ευρωπαίων πιστεύει ότι η καλύτερη ηλικία για να αρχίσουν τα παιδιά να μαθαίνουν τόσο την πρώτη όσο και τη δεύτερη ξένη γλώσσα είναι εκείνη των έξι ετών και άνω (55% και 64% αντίστοιχα), ήτοι στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Σχετικά με την πρόκληση της πρώιμης έναρξης της εκμάθησης δύο ξένων γλωσσών, **το 39% των πολιτών της ΕΕ θα αποδεχόταν να αρχίζουν τα παιδιά να μαθαίνουν την πρώτη γλώσσα πέραν της μητρικής πριν από την ηλικία των 6 ετών.** Εντούτοις μόνο 17% των ερωτηθέντων συμμερίζεται την άποψη αυτή όταν ερωτώνται για τη δεύτερη ξένη γλώσσα.

Το 77% των πολιτών της ΕΕ θεωρεί ότι τα παιδιά θα πρέπει να μαθαίνουν αγγλικά ως πρώτη ξένη γλώσσα. Τα αγγλικά αποτελούν την υπ' αριθμόν ένα γλώσσα σε όλες τις χώρες όπου έγινε η έρευνα εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ιρλανδίας και του Λουξεμβούργου. Τα γαλλικά ακολουθούν με 33% και τα γερμανικά με 28% των ερωτηθέντων.

QA2b ποιες δύο γλώσσες πέραν της μητρικής σας πιστεύετε ότι θα πρέπει να μαθαίνουν τα παιδιά;¹⁸

	Αγγλικά	Ισπανικά	Γερμανικά	Ισπανικά	Ρωσικά	Ιταλικά	Σουηδικά
ΕΕ25	77%	33%	28%	19%	3%	2%	0%
BE	88%	50%	7%	9%	0%	1%	-
CZ	89%	9%	66%	4%	9%	0%	-
DK	94%	13%	62%	13%	0%	0%	0%
DE	89%	45%	3%	16%	6%	2%	-
EE	94%	6%	22%	1%	47%	0%	1%
EL	96%	34%	50%	3%	0%	6%	-
ES	85%	44%	14%	4%	0%	1%	-
FR	91%	2%	24%	45%	0%	6%	-
IE	3%	64%	42%	35%	1%	4%	0%
IT	84%	34%	17%	17%	0%	0%	-
CY	98%	49%	19%	2%	4%	4%	0%
LV	94%	6%	28%	1%	42%	0%	0%
LT	93%	6%	34%	2%	43%	0%	0%
LU	59%	83%	43%	2%	0%	1%	-
HU	85%	4%	73%	3%	2%	2%	-
MT	90%	24%	13%	2%	-	61%	-
NL	90%	22%	40%	21%	0%	0%	-
AT	84%	29%	2%	10%	4%	11%	-
PL	90%	7%	69%	1%	10%	1%	-
PT	90%	60%	8%	7%	-	0%	-
SI	96%	6%	69%	3%	0%	12%	0%
SK	87%	7%	75%	3%	6%	1%	0%
FI	85%	10%	24%	3%	10%	0%	38%
SE	99%	17%	35%	31%	1%	0%	1%
UK	5%	71%	34%	39%	1%	3%	-

¹⁸ Στον πίνακα παρουσιάζονται μόνο εκείνες οι γλώσσες που αποτελούσαν την πρώτη και την δεύτερη προτίμηση των ερωτηθέντων.

BG	87%	13%	49%	5%	14%	1%	-
HR	82%	5%	69%	2%	0%	14%	-
RO	64%	34%	17%	7%	2%	8%	-
TR	72%	12%	52%	1%	2%	1%	-

 = πρώτη γλώσσα

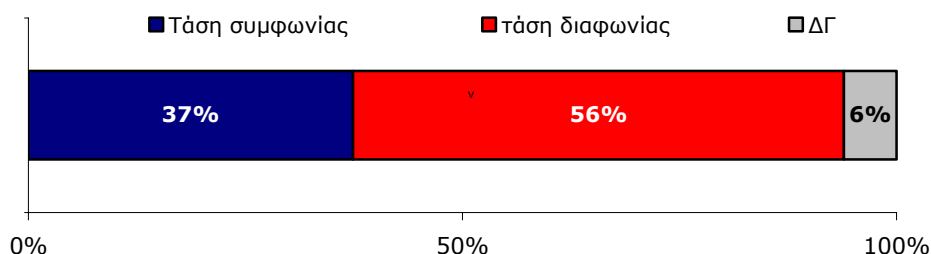
 = δεύτερη γλώσσα

Παράλληλα με τη σχολική εκπαίδευση, υφίστανται πολλοί άλλοι τρόποι εκμάθησης γλωσσών και διάφορα γλωσσικά περιβάλλοντα. Ως παράδειγμα, η έρευνα, δείχνει ότι η χρήση υποτίτλων μπορεί να ενθαρρύνει και να διευκολύνει την εκμάθηση γλώσσας.

Σε εκείνες τις χώρες όπου χρησιμοποιούνται συνήθως υποτίτλοι, η υποστήριξη για παρακολούθηση ξένων κινηματογραφικών ταινιών και προγραμμάτων στην πρωτότυπη γλώσσα είναι σημαντικά υψηλή. Αυτό ισχύει για το 94% των Σουηδών και των Δανών και το 93% των Φινλανδών ερωτηθέντων. Να σημειωθεί ότι οι χώρες αυτές συγκαταλέγονται μεταξύ των κρατών μελών όπου οι πολίτες τείνουν να γνωρίζουν καλά περισσότερες γλώσσες.

Το 10% κατά μέσον όρο των πολιτών της ΕΕ δηλώνει ότι έχει χρησιμοποιήσει την παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών στην πρωτότυπη έκδοσή τους ως τρόπο εκμάθησης γλωσσών. Εντούτοις, **η πλειονότητα των Ευρωπαίων, 56%, προτιμά να παρακολουθεί ξένες ταινίες και προγράμματα μεταγλωττισμένα παρά να ακούει την πρωτότυπη γλώσσα με υποτίτλους.** Αυτό ισχύει κυρίως στην Ουγγαρία (84%) και την Τσεχική Δημοκρατία (78%).

QA11.8 Παρακαλώ πείτε αν τείνετε να διαφωνείτε ή να συμφωνείτε με την ακόλουθη δήλωση: «Προτιμώ να παρακολουθώ ξένες ταινίες και προγράμματα με υποτίτλους παρά μεταγλωττισμένα»- % ΕΕ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους που έχουν τεθεί για μια πολύγλωσση Ευρώπη **η κατάσταση μπορεί να αξιολογηθεί ως ελπιδοφόρος.** Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα των ερευνών Ευρωβαρόμετρου που πραγματοποιήθηκαν το 2001¹⁹, οι εξελίξεις κατά την τετραετία είναι θετικές:

- Ο αριθμός των πολιτών της ΕΕ που γνωρίζει τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα αυξάνεται γραμμικά από 47% το 2001 σε 56% το 2005.
- Το αυτό-εκτιμώμενο επίπεδο γλωσσικών δεξιοτήτων των Ευρωπαίων βελτιώνεται. Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα του 2001, το μερίδιο των ατόμων που γνωρίζουν την αγγλική και την ισπανική γλώσσα αυξάνεται κατά 4 μονάδες

¹⁹ EB54.1 Οι Ευρωπαίοι και οι γλώσσες στη σελίδα:

http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_147_summ_en.pdf and *Standard EB 55.1* in http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb55/eb55_en.pdf

και η αναλογία εκείνων που ομιλούν γαλλικά και γερμανικά πολύ καλά αυξάνεται κατά 3 και 2 μονάδες αντίστοιχα²⁰.

- Σήμερα πιο πολλοί Ευρωπαίοι πιστεύουν ότι η γνώση ξένων γλωσσών είναι χρήσιμη σε σύγκριση με την προ τετραετίας περίοδο (83% το 2005 σε σύγκριση με το 72% το 2001).

²⁰ Το επίπεδο της ρωσικής δεν καλύπτετο στο EB54.1